

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3200

Vragen van de leden **Timmermans** en **Dijkers** (beiden PvdA) aan de minister en de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken over *het staken van het juridische onderzoek naar massaverkrachting in Oost-Congo* (ingezonden 8 juli 2011).

Antwoord van minister **Rosenthal** (Buitenlandse Zaken) en staatssecretaris **Knapen** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 25 juli 2011).

Vraag 1, 2

Bent u bekend met de berichten dat Congo een juridisch onderzoek naar de massaverkrachting in Walikla in Oost-Congo vorig jaar zomer heeft opgeschort?¹

Indien ja, wanneer is deze informatie bij u bekend geworden?

Antwoord 1, 2

Ja. De Congolese autoriteiten hebben het juridisch onderzoek echter niet gestaakt. Wel is het afnemen van interviews met slachtoffers en getuigen in het Walikale district opgeschort omdat bleek dat sommigen van hen werden bedreigd door strijders van de gewapende groepen die verantwoordelijk worden gehouden voor de aanvallen.

Vraag 3

Deelt u de mening van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN, Navi Pillay, dat de Congolese regering blijvend actie moet ondernemen om het onderzoek, de berechting en de arrestaties van diegenen die verantwoordelijk zijn voor deze gruweldaden, rond te krijgen?

Antwoord 3

Ja.

Vraag 4

Kunt u aangeven of de VN-missie in Congo (MONUSCO) extra maatregelen heeft getroffen in de provincie Zuid-Kivu, waar in juni jl. Congolese regerings-soldaten circa 120 vrouwen hebben verkracht? Indien nee, kunt u aangeven of burgers gevaar lopen in deze provincie?

¹ Trouw, «Onderzoek verkrachtingen gestaakt», 7 juli 2011.

Antwoord 4

Het onderzoek naar deze zaak loopt nog. Naar het zich op dit moment laat aanzien is een gewapende groepering die in het Congolese leger was geïntegreerd, maar vervolgens weer was gedeserteerd, verantwoordelijk voor de aanvallen die op 10 en 11 juni plaatsvonden op verschillende dorpen rond de plaats Fizi in Zuid Kivu.

Na de eerste berichten over verkrachtingen heeft de VN-vredesmissie MONUSCO in samenwerking met andere VN-organisaties en NGO's een hulpverleningsmissie naar het gebied gestuurd. De VN onderzoekt thans samen met de lokale autoriteiten in het gebied wat precies is voorgevallen. MONUSCO heeft een tijdelijke militaire basis in het gebied gevestigd en voert extra patrouilles en helikoptervluchten uit om de bevolking te beschermen.

Vraag 5

Bent u van mening dat het mandaat van MONUSCO Congolese burgers in voldoende mate bescherming kan bieden? Indien ja, waaruit blijkt dit? Indien nee, welke maatregelen zouden er getroffen moeten worden om MONUSCO beter in staat te stellen om de bescherming van burgers te garanderen?

Antwoord 5

Onder hoofdstuk 7 van het handvest van de Verenigde Naties heeft MONUSCO een voldoende robuust mandaat meegekregen waarin het beschermen van de burgerbevolking in het oosten van de Democratische Republiek van de Congo (DRC) centraal staat. Met Veiligheidsraadresolutie 1991 is dit mandaat op 28 juni jl. voor een jaar verlengd.

Naar aanleiding van de massaverkrachtingen in augustus vorig jaar heeft Assistent Secretaris-Generaal Atul Khare een aantal aanbevelingen gedaan om beter uitvoering te geven aan dit mandaat. Zo zet MONUSCO meer tijdelijke vooruitgeschoven militaire posten op in gebieden waar de bevolking risico loopt en is de communicatie met de lokale bevolking verbeterd. Zoals ik ook heb aangegeven in mijn antwoorden op vragen van de leden Van Dam en Dijkers (uw kenmerk 2010Z12637, d.d. 10 september 2010), doet dit niet af aan de eigen verantwoordelijkheid van de Congolese regering. MONUSCO beschikt niet over de mensen en middelen om in het uitgestrekte operatiegebied de Congolese burgerbevolking overal en altijd zelfstandig te beschermen.

Vraag 6

Kunt u aangeven welke door Nederland gefinancierde activiteiten/projecten/fondsen bijdragen aan het tegengaan van seksueel geweld tegen vrouwen in Congo? Welke Nederlandse activiteiten/projecten/fondsen die bijdragen aan het tegengaan van seksueel geweld tegen vrouwen in Congo, gaan verdwijnen nu Congo van de landenlijst wordt gehaald?

Antwoord 6

In mijn antwoorden op uw eerdere vragen (uw kenmerk 2011Z09956, d.d. 16 mei 2011) gaf ik aan op welke manier Nederland bijdraagt aan de strijd tegen seksueel geweld in de DRC. Zo ondersteunt Nederland:

- Een project van de *NGO's Heal Africa* en de *American Bar Association* in de provincie Maniema, waarmee de toegang tot rechtspraak voor slachtoffers van onder andere seksueel geweld wordt vergroot
- Het project *Tomorrow is a new day* van de NGO *Search for Common Ground*, dat training aan militairen op het gebied van mensenrechten en *Sexual and Gender Based Violence* verzorgt.
- Het zogenaamde *Pooled Fund*, het gezamenlijke humanitaire noodhulpfonds voor de DRC, waaruit ook projecten worden ondersteund gericht op de opvang van verkrachte vrouwen, hun medische behandeling en sociale en economische re-integratie.
- De VN-strategie voor de bestrijding van seksueel geweld in de DRC.

In de genoemde antwoorden gaf ik ook aan dat centrale middelen beschikbaar blijven voor de DRC, ook nu het geen partnerland meer is. Conform de motie El Fassed van 28 juni 2011 zullen deze middelen onder meer worden ingezet om blijvend aandacht te geven aan gender-vraagstukken in de DRC, inclusief de strijd tegen seksueel geweld.

Vraag 7

Kunt u aangeven welke rol Nederland speelt in Oost-Congo met betrekking tot de gemeenschappelijke activiteiten van verschillende donoren? Indien Nederland geen of een verminderde rol speelt, welke donoren nemen deze projecten over?

Antwoord 7

De Nederlandse programma's in het oosten van de DRC worden in nauwe coördinatie met de VN en andere internationale partners uitgevoerd. Nederland heeft daartoe, net als het VK, de VS, Zweden en Frankrijk, een diplomaat gevestigd in het oosten van de DRC. De regering heeft de intentie deze presentie te continueren. Daarnaast ondersteunt Nederland middels detacheringen relevante coördinerende VN-organisaties ter plaatse. Zoals aangegeven in reactie op de motie Voordewind, Irrgang en Dijkhoff van 28 juni 2011 is de regering bereid tot blijvende aandacht voor een regionale benadering in de Grote Meren regio met bijzondere aandacht voor het oosten van de DRC.

Vraag 8

Deelt u de mening dat beleid gericht op het tegengaan van het gebruik van seksueel geweld als oorlogsinstrument meer aandacht en een hogere prioriteit moet krijgen? Deelt u de mening dat dit niet alleen omwille van de talloze slachtoffers, maar ook vanwege de noodzakelijke conflictbeheersing zeer dringend noodzakelijk is? Zo ja, wat gaat u er aan doen om ervoor te zorgen dat dit gebeurt, ook met Nederlandse inspanningen?

Antwoord 8

Mede dankzij de inspanningen van Margot Wallström, de speciale gezant van de VN voor seksueel geweld in conflicten, staat dit onderwerp hoog op de internationale agenda. Zoals ook aangegeven in de beantwoording van uw eerdere vragen van 16 mei jl. gaat het hierbij echter om een problematiek die wijdverbreid is en niet eenvoudig op te lossen. Een duurzame oplossing zal onder meer gevonden moeten worden in het stabiliseren van het oosten van de DRC. Dat betekent onder andere het herstellen van de rechtsstaat en het gezag van de centrale overheid; het trainen van leger en politie en het vervolgen van daders. De Congolese overheid, de VN, de EU en individuele lidstaten hebben hierbij elk een rol te spelen. Nederland zal hier aan blijven bijdragen.